

Pobretze-prozesua bizkortzen ari da

ELAren proposamenak
krisi honi aurre egiteko

2022ko iraila

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

1. Sarrera	4
2. Pobretze-prozesua bizkortzen ari da.....	4
3. Inflazioari aurre egiteko hartutako politikak: interes-tasen igoera.....	6
4. Enpresen mozkinak	8
5. Inflazio aurreikuspenak	10
6. ELAren proposamenak krisi honi aurre egiteko	10

1. Sarrera

Prezioen gorakadari buruzko albisteek gainezka egiten dute komunikabideetan, eta ez da gutxiagorako, azken hilabeteetan ikusten ari garen prezioen igoera ez baikenuen 80ko hamarkadatik ikusten. Horren ondorioz, erosteko ahalmena galtzen ari da, eta horrek zaildu egiten du hilaren amaierara iristea, batez ere errenta baxuenak dituztenentzat. Gainera, inflazioari aurre egiteko hartzen ari diren neurriek, hau da, EBZk interes-tasak igotzeak, desberdintasuna eta pobrezia areagotzen lagunduko dute.

Horregatik, ELAk beharrezkotzat jotzen du pobrezia-aren gorakadari aurre egiteko epe laburreko proposamenak egitea, baita eredu ekonomiko eta sozialaren benetako eraldaketarako egiturazko neurriak ere.

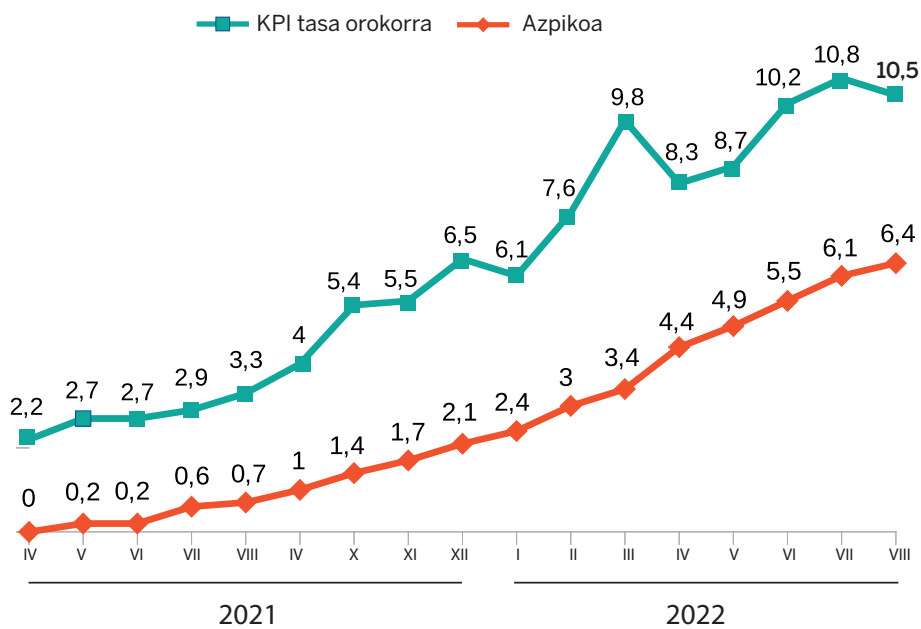
2. Pobretze-prozesua bizkortzen ari da

Jarraian, pobretze-prozesu hori bizkortzen ari diren elementu nagusiak aztertuko ditugu.

KPI

Aurreko Egoeraren Azterketan adierazi genuen bezala, nahiz eta inflazioa Ukrainako gerrari soilik egotzi, prezioen igoera kezkarria izaten hasia zen duela urtebete baino gehiagotik. Eurogunea osatzen duten 19 herrialdeetan Europako Banku Zentrala (EBZ) arduratzen da inflazioa kontrolatzeaz. Bere funtzio nagusia inflazioa baxu (% 2tik gertu), egonkor eta aurreikusteko moduan mantentzen dela ziurtatzea da. Ehuneko hori kontuan hartuta, espainiako estatuan inflazioak % 2 hori gainditu zuen 2021eko apirilean, eta hazi besterik ez da egin ordutik. Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, Ukrainako gerraren ondoren arazoa areagotu egin da, baina inflazioa oso handia zen lehen ere.

KPI tasa orokorra eta azpiko KPI (%)

Iturria: INE

Inflazioa eskaintzaren aldetik dator, hau da, produktu edo lehengai jakin batzuen eskaintza ez da nahikoa haien eskaerari erantzuteko, edo gero eta zailagoa da behar diren materialak ateratzea, eta horrek garestitzea eragiten du. Alde horretatik, inflazioaren kausak ez dira soldatak, ezta duela hamar urte baino gehiagotik aplikatu den moneta-politikaren ondorioak ere; aitzitik, horren kausak hornidura-arazoekin, energia-baliabideen prezioen igoerarekin eta/edo beste produkzio-faktore batzuekin lotuta daude, egiturazkoak direnak (esaterako, planetaren muga fisikoekin eta materialen krisiarekin).

Tasa orokorraren igoeraz gain (hiru hilabete daramatza % 10etik gora), azpiko inflazioaren bilakaera ere aztertu behar da. Azpiko inflazioak ez ditu kontuan hartzen aldakortasun handia duten prezioak, hala nola elikagai freskoak edo energia (gasolina, elektrizitatea, gasa), eta irudi errealagoa ematen du prezioen bilakaera zein den jakiteko. Grafikoan ikus daitekeenez, azpiko inflazioa hazi baino ez da egin azken hilabeteetan, eta horrek erakusten du enpresek produktuen eta zerbitzuen azken preziora bideratzen ari direla energiaren eta lehengaien kostuen igoera.

Soldaten eta pentsioen devaluazioa

Argi dago aurreko guztiaren ondorioak langile-klasearen kalterako direla. Are gehiago soldata-igoera prezioen bilakaeratik oso urrun dagoen egoera batean. Espainiako Estatuko Lan eta Gizarte Ekonomia Ministerioaren datuen arabera, uztailera arte erregistratutako hitzarmenek % 5eko soldata-igoera izan zuten EAEn eta % 4,52koa Nafarroan, hilabete horretan erregistratutako inflazioaren erdia baino gutxiago (% 10,8). Gogoratu behar da soldata-eguneratzeen % 70 inguru kopuru horien azpitik daudela. Baina egoera are larriagoa da zifra horiek adieraz dezaketena baino. Lan Harremanen Kontseiluaren (LHK) datuen arabera, langileen % 32,7k baino ez zuten hitzarmena indarrean aurtengo ekainean, % 57,9 luzatuta edo berritzeko zeuden eta % 9,4k hitzarmenak bertan behera.

Gauza bera gertatzen da pentsiodunekin; izan ere, pentsioen igoera % 3,5ean geratu zen aurtun (2021eko % 6,5eko KPlaren aldean), eta DSBEaren zenbatekoak EAEn eta Nafarroan, erosahalten-galera handia izan dute ere. Lanbide arteko Gutxieneko Soldatari dagokionez, 2022rako igoera % 3,4koa baino ez zen izan, eta, beraz, inflazioak diru-sarrera txikiak dituzten soldatapekoei eragiten die bereziki. Eta baita administrazio publikoetako langileei ere, % 2ko igoera ezarri baitzitzaizen.

Argi dago gaur egungo inflazio eta ziurgabetasun handiko testuinguruan, patronala eta administrazio publikoak egoera horretaz baliatzen ari direla soldatak devaluatzeko politikak bultzatzeko, langile klasearen erosteko ahalmena murriztuz enpresa-soberakinaren mesedetan.

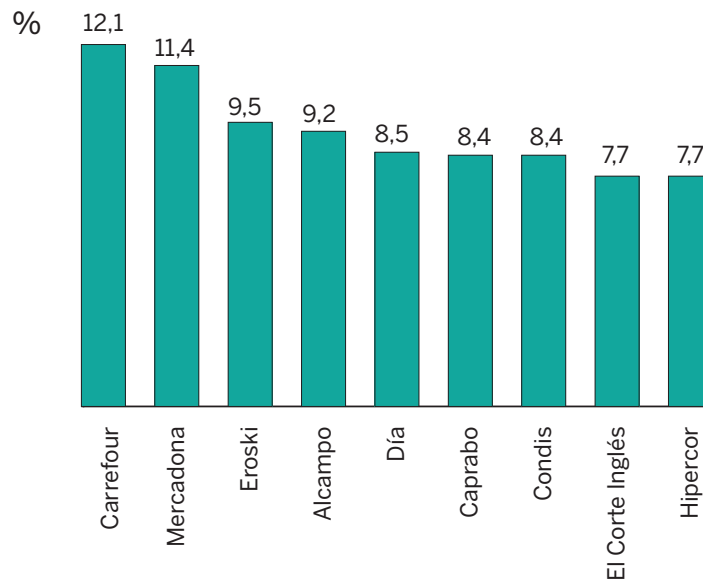
Erosteko ahalmenaren galera eta pobrezia

Inflazio handiak eta soldata-devaluazioek nabarmen azkartu dute langile-klasearen pobretze-prozesua. Izan ere, egungo egoeraren azterketa egitean, errentaren analisia funtsezkoa da, prezioen gorakadak ez baitu eragin bera biztanle guztiengan. Kontsumitzeko modua ezberdina da errenta baxua duen familia batean edo errenta altua duen familia batean. Errenta baxuek diru-sarrera gehienak premia handiko produktu eta zerbitzuetara bideratzen dituzte, hala nola elikagaiak, etxebizitza, elektrizitatea, gasa edo garraioa. Eta, hain zuzen ere, ondasun eta zerbitzu horien prezioak igo dira gehien orain arte.

Estatistikako Institutu Nazionalaren (INE) uztailera arteko datuen arabera, energia-faktura aurreko urtekoa baino % 50 garestiagoa da, garraioa % 16 eta elikagaiak eta alkoholik gabeko edariak % 13,5 garestiagoak. Alokairuen prezioek proportzio txikiagoan egin dute gora (% 1,5), baina beste dokumentu batzuetan aztertu dugunez, prezioak altuegiak ziren ordurako.

Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Erakundeak (OCU gaztelaniaz) supermerkatuetako kate nagusietan izandako prezioen igoera aztertu zuen duela hilabete batzuk. Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, martxoan Mercadonak eta Carrefourrek KPlaren (% 9,8) gainetik igo zituzten prezioak, eta Eroskikoek, berriz, tasa horretatik gertu.

Supermerkatu nagusien prezioen urtearteko igoera 2022ko martxoan

Iturria: OCU

Familien energia-kostuei dagokienez, Europako Sindikatuen Institutuak (ETUI, ingelesezko sigletan) berriki egindako txosten batek ohartarazi zuen Espainiako estatuko energiaren urteko kostuari aurre egiteko (uztailean 1.455 €-koa zen), batez besteko soldata garbia jasotzen duen pertsona baten 24 lanegun behar ziren edo gutxieneko soldata jasotzen duen pertsona baten 38 lanegun.

Argi dago, inflazioa langile guztien poltsikoetan nabaritzen ari bada ere, baliabide gutxien dituzten etxeak direla egungo testuinguruak gehien kolpatzen dituenak.

3. Inflazioari aurre egiteko hartutako politikak: interes-tasen igoera

Inflazioa eskaintzaren shock baten ondorio izan arren, eta ez gehiegizko eskari baten ondorio, EBZk ortodoxia liberalari dagozkion errezetak erabiltzea erabaki du, interes-tasa igoz. Horrek esan nahi du banku zentralak dirua mailegatzeko diela bankuei interes handiago batean, eta, beraz, bankuek interes gehiago kobratuko dietela familiei eta enpresei tasa handiago horri aurre egiteko. Bankuei dirua eskatzea garestitzen denez, familiek eta enpresek kredituak murriztu egiten dituzte eta, ondorioz, kontsumoa jaitsiko da. Merkatuko arauen arabera, kontsumo txikiagoak prezioak jaiste ekarriko luke.

Orain arte, interes-tasen igoera espero zena baino handiagoa izan da. Uztailean % 0,25eko igoeraz hitz egiten zen eta azkenean % 0,5 igo zen. Orain, irailean, % 0,75 handitu da, hau da, Euroguneko historiako igoerarik handiena. EBZk % 1,25eko igoera ezarri arren, hurrengo bileretan interes-tasa berriro igoko dutela adierazi du. Jarduera horiekin argi geratzen da EBZren lehentasuna, finantza-sektorearen interesak defendatzea, alegia. Izan ere, sektore horrek bere etekina handituko du tasen igoerari esker, langile-klasearen kaltetan.

Interes-tasen igoera horiek ez dute ondorio positiborik izango inflazioa murrizteko; ikusi dugun bezala, inflazioak beste arazo batzuetan du jatorria. Interes-tasak igotzean, egoera ekonomikoa okertu egingo da, eta, beraz, atzeraldi-arriskua larriago egingo da. Bestalde, interes-tasen igoerak eragin zuzena izango du zor

pribatuan zein publikoan.

Zor pribatua

Familiek eta enpresek gehiago ordaindu beharko dute zorpetzea erabakitzen badute. Familien kasuan, adibidez, asko etxebizitza bat erosteko finantzaketa eskatzetik kanpo geratuko dira. Enpresen kasuan, inbertsioa garestitu egiten da, eta horrek epe ertainera langabezia handitzea ekar dezake.

Tasen igoeraren ondorio nagusietako bat hipoteka handitzea izango da tasa aldakorreko hipoteka duten familientzat. Joan den asteko % 0,75eko igoeraren ondorioz, Euriborrak (hipotekak kalkulatzeko erabilitako indizea) 2 puntu gainditu ditu azken egunotan.

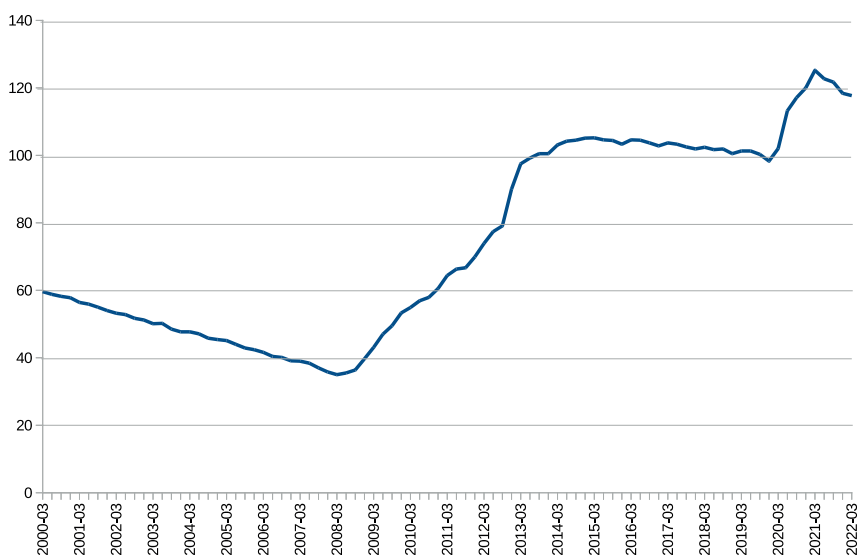
25 urterako 150.000 urteko batez besteko hipoteka baten kasuan, Euriborra gehi % 1ko interesarekin, familiek 180 euro gehiago ordainduko dituzte hilean hipotekagatik, 2.160 euro urtean.

Eta hurrengo hilabeteetarako iragarritako igoerak kontuan hartuta, Euriborraren igoera handiagoa eragingo dutenak, hipotekak askoz gehiago igoko dira.

Zor publikoa

Familiek eta enpresek ez ezik, herrialdeek ere beren zorraren interesengatik gehiago ordaindu beharko dute. Arazo hori bereziki nabarmena izango da zor handia duten herrialdeetan, hala nola espainiako estatuan.

AAPPen zorra BPGarekiko espainiar estatuan (%)

Iturria: Espainiako Bankua

Ekainean, estatu espainiarreko erakunde guztien zor publikoak bere marka hautsi zuen, 1,47 bilioi euroraino iritsiz. Pandemiaren ondoren BPGren hazkundera BPGaren gaineko zorraren ratioa % 116ra jaitea eragin duen arren (2021eko martxoan % 125era iritsi zen), oso zifra handiak dira, onartezinak, eta erreforma fiskal progresibo baten ondorioz gastu publikoa finantzatzeari uko egin izanaren ondorio dira, datozen urteetan murrizketak aplikatzeko oinarriak jarriz, aurrerago dokumentu honetan aipatuko dugun bezala.

Aipatu behar da zor publiko horren zatirik handiena Estatuari dagokiola (1,47 bilioi horietatik 1,3), eta azken urteotan horrek handitu dituela gastuak, Eusko Jaurlaritzak edo Nafarroako Gobernuak ez bezala. Ez da harrizkoa, testuinguru horretan, Estatuaren zor publikoa 83.000 milioi eurotan hazi izana azken hamabi hilabeteetan, politiken baldintzazkotasanaren bidez (transferentziak eta maileguak barne), zenbait urtetan jasoko direla suposatzen den Europako funtsen gutzizko zenbatekoa baino kopuru handiagoa.

Hala ere, interes-tasen igoerak zorraren balio absolutua zein erlatiboa handituko ditu. Erantzukizun Fiskaleko Agintaritzaren (AIRef gaztelaniaz) kalkuluen arabera, 2022an zorra BPGren % 115eraino murriztuko da, baina Espainiako estatuaren zorpetze handia dela eta, interes-tasen gorakadak ratioa % 140ra igo dezake.

Ez dezagun ahaztu Egonkortasun eta Hazkunde Ituna (EHI) etenda dagoela 2024ra arte, zeinek zorraren gehieneko ratioa % 60an ezartzen duen. Horrek esan nahi du EHI berriz ere bere baldintzetan ezartzen bada, oso zorpetuta dauden herrialdeek, hala nola Espainiako estatuak, austeritate- eta aurrekontu-doikuntzako politiketara jo beharko dutela ituna betetzeko, 2008ko krisiarekin gertatu zen bezala. Horren ondorioz, zerbitzu publikoek, gizarte-prestazioek eta pertsonen eskubideek okerrera egingo dute.

Hala ere, ez da 2024ra arte itxaron behar; izan ere, Europako Batzordeak dagoeneko ohartarazi dio Espainiari Europako Seihilekoaren esparruan dituen zor-maila handiei buruz. Batez ere Europako Next Generation EU funtsak jasotzen jarraitu nahi baduzu.

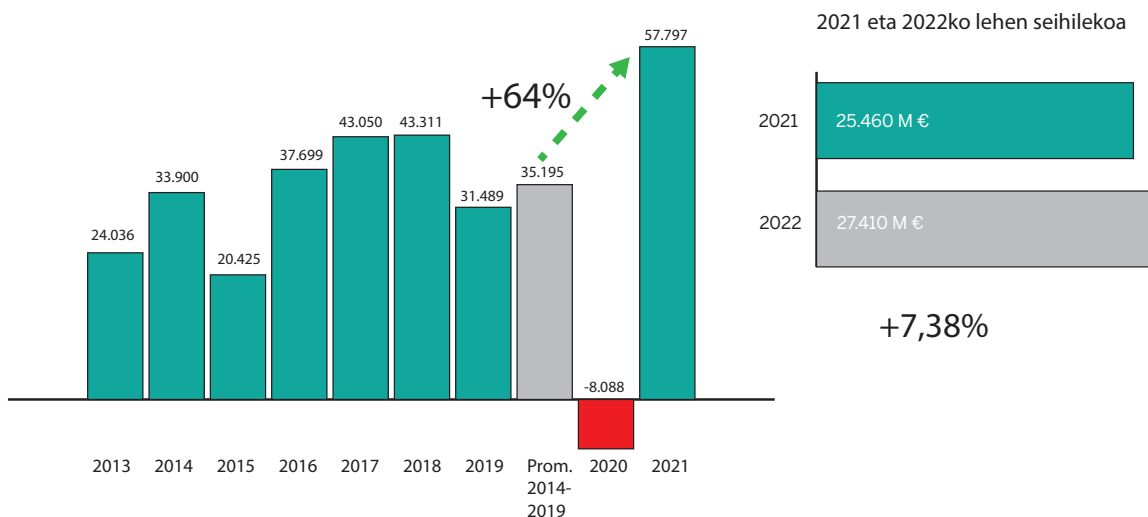
Argi dago interes-tasak handitzeak klase baxuei kalte egingo diela bide askotatik. Inflazio handiak eragindako erosahalmen-murrizketaz gain, interes-tasen igoerak langile-klasearen pobrezia areagotzen lagunduko du, enpresa handien mesedetan.

4. Enpresen mozkinak

Egoera ekonomiko zaila izan arren, Ukrainako gerra egon arren, enpresa handiek irabaziak handitzen jarraitu dute. 2021ean Ibex35 indizeko enpresek 60.000 milioi euro inguruko mozkinak izan zituzten. Zifra hori testuinguruan jartzeko, onura horiek 2019an lortutakoak baino % 83 gehiago izan ziren, eta azken 5 urteetako batez besteko mozkinak baino % 64 gehiago (2020. urtea kontuan hartu gabe).

Hori gutxi balitz, 2022ko lehen seihilekoan enpresa horien irabaziak % 7,4 hobetu dira aurreko urteko lehen seihilekoaren aldean. Guztira, 27.410 milioi euro urtarriletik ekainera, enpresa horiek 2019 osoan lortutako etekinetatik gertu (31.500 milioi euro). Enpresa elektriko eta energetikoek kostuen igoera azken preziora eraman dute inolako damurik gabe. Banku-sektoreari dagokionez, interes-tasen igoerek negozioa nabarmen handitzea eragin dute.

IBEX-35eko enpresen mozkinak 2021ean, eta 2015 eta 2019 arteko batez bestekoa (milioi €) eta lehenengo seihilabeteko mozkinak 2021 eta 2022an

Iturria: CNMV

Ez dirudi aurten joera aldatuko denik. Bloomberg negoziotan espezializatutako hedabidearen arabera, Ibex indizearen konpainiek errekor berri bat izango dute, 2021eko mozkin garbia gaintuz, 2008ko burbuila leher-tu zenetik aurrekaririk ez duen zifra. Gainera, lehen seihilekoko irabaziaz ikusita, aurreikuspen horiek ez dira murriztu inflazioaren eta Ukrainako gerraren ondorioz, baizik eta % 5 handitu dira.

Aberastasunaren banaketa gero eta desberdinagoa dela erakusten duen beste adierazle bat dibidenduen banaketa da, batez ere soldata-igoerekin alderatzen dugunean. Sindikatuen Europako Konfederazioaren araber, azken urtean akziodunei egindako ordainketak soldatak baino 7 aldiz gehiago igo dira Europan. Hala ere, estatu espainiarrean, uztailean aurreko uztailean aldean % 3,3ko soldata-igoera egon zen bitartean, dibidenduek % 98 egin zuten gora. Hau da, 30 aldiz gehiago.

Ez dezagun ahaztu enpresa-mozkinek Europa osoan inflazioa handitzen lagundu dutela. EBZk berak esan zuen “enpresa askok beren irabazi unitarioak gehiegizko eskari globaleko ingurune batean hedatu ahal izan dituztela, energiaren prezioak gora egin arren”, “irabaziak faktore giltzarria izan dira barne-inflazio osoan, ekarpen historikoaren ginetik”. Hala ere, interes-tasen igoera langile klasearen kalterako izango da.

5. Inflazio aurreikuspenak

Hain ziurgabetasun handiko testuinguru honetan, zaila da hurrengo hilabeteetan gertatuko dena aurreratzea. Hala ere, joera batzuk organismo guztiek partekatzen dituzte. Hazkunde ekonomikoaren aurreikuspenak behera doazen bitartean, KPIarekin kontrakoa gertatzen da. Gerra eta egiturazko arazoak mantendu ahala, aurreikuspenak handituz doaz.

Datozen hilabeteetan inflazioa behera egitea posible den arren (kontrakoa ere gerta daiteke), oso handia izaten jarraituko du. Europako Banku Zentralak inflazio-aurreikuspenak gorantz berrikusi berri ditu, 2022rako ez ezik datozen urteetarako ere. Zehazki, adierazi du inflazioa, hileko batez bestekoan, % 8,1ekoa dela 2022an, eta % 5,5ekoa 2023an. Badirudi oso urrun gaudela inflazio altuak koiunturazko elementuak izatetik. Eta argi dago, halaber, EBZren agindua ez dela betetzen ari: inflazioa ez da txikia, ez egonkorra, ezta aurreikusteko modukoa ere. Eta are gutxiago aurre egiteko hartu dituzten neurriekin.

Atal honen ondorioa argia da. Krisia baliatzen ari da sistemari geratzen zaizkion baliabide apurrak zukutzeko, langile-klasea pobretzeko prozesu baten bidez, enpresa-marjinek gora egiten duten bitartean.

6. ELAren proposamenak krisi honi aurre egiteko

Egiturazkoa den egoera kritiko bat bizitzen ari gara, eta ELAren iritziz, bi norabide osagarritan jardutea eskatzen du: gizartearen gehiengoaren mende dagoen pobretze-prozesua iraultzeko neurriak, eta eredu ekonomiko eta soziala errotik aldatzeko neurriak. Beraz, beharrezkoa da epe laburrean, ertainean eta luzean jardutea, aberastasunaren bidezko banaketa saihesten saiatzen diren botere ekonomikoekin aurrez aurre jarrita; botere horiek, lobby energetikoa bezala, energia fosiletan oinarritutako sistema baten iraupena ahalik eta gehien luzatzen saiatzen dira, epe ertainean etorkizunik ez duelarik.

Testuinguru horretan, ELAk honako proposamen hauek egin ditu:

1. Soldaten eta pentsioen eros-ahalmena bermatzea

- Hitzarmen kolektiboek gutxienez aurreko ekitaldiko KPIaren pareko soldata-igoera bermatu behar dute, Gipuzkoako metala, eraikuntza edo lurralde bereko ostatu-sektorea bezalako sektoreetan gertatzen ari den bezala. Aipatzekoak dira, halaber, eraikinen eta lokalen garbiketan edo Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuetan mobilizazioei esker lortzen ari diren soldata-igoerak.
- Emakumeak kaltetzen dituen soldata-arrakala ezabatzea.
- LGSak 1.400 eurokoa izan behar du Euskal Herrian.
- Pentsioek aurreko galgutako erosteko ahalmena berreskuratu behar dute, eta urteko igoera KPI erreala-
ren arabera bermatu.

2. Diru-sarrerak bermatzeko sistemak eta gizarte-prestazioak hobetzea

Lehenengo urrats gisa, eta berehala, EAEn 2008ko Legea aplikatu behar da DSBEaren zenbatekoari dagokionez, eta horrek esan nahi du hileko 250 eta 300 euro arteko murrizketei aurre egin behar zaiola. Nafarroan ere aldatu egin behar da araudia, eta aurreko legeriari heldu behar zaio berriro, bertan bermatutako errenta Lanbide Arteko Gutxieneko Soldataren erreferentzia baitzuen.

3. Produktu energetiko guztien prezioen kontrola

Beharrezkoa da, gizartean onargarriak diren balioetan, elektrizitatearen edo erregaien prezioak mugatzea. 2021eko uztailan, Europar Batasunean 180 euroko muga zegoen, handiegia, eta ezabatu egin zen, gaur egun bizi dugun emaitza negargarriarekin. Iberiar penintsulako salbuespena, elektrizitatearen prezioak zertxobait murriztu dituena, ez da nahikoa, argi eta garbi.

4. Energiaren sektoreari dagokionez, honako neurri hauek hartu beharko lirateke:

- Energia-sektorea publikatzea, kontrol publiko eta sozialarekin.
- Energiarako eskubidea aitortzea oinarrizko eskubide unibertsal gisa. Horrek berekin ekarri behar du eskubide hori zehazteko prezio sozial bat ezartzea (Austriak kilowatt bakoitzeko 10 zentimoko prezioa ezarri du etxe bakoitzean kontsumitutako lehen 2.900 megawattentzat).
- Elektrizitatearen prezioa finkatzeko sistema aldatzea, iturri garestienaren prezioaren arabera energia guztia ordain ez dadin. Iberiar penintsulako salbuespenak ez du eredia aldatzen, ondorioak arindu baizik.
- Konpainia elektrikoek jasotzen dituzten ezkutuko bidesariak kentzea.
- Energia merkatuko logika guztietatik kanpo geratu behar da, eskuragarria izan behar da eta berriztagarrietan oinarritutako sistema garatu behar da.

5. Garraio publikoaren prezioa modu mugagabeen murriztea

Garraio publikoa sustatzeak, estaldura hobetzeaz gain, prezioaren murrizketa handia eta iraunkorra ekarri behar du. Hala, ELAk eskatu du EAEko eta Nafarroako erakundeek % 50eko deskontua egin dezatela modu iraunkorren, deskontuak Espainiako estatuko gobernuaren finantzaketaren mende egon gabe.

Bereziki larria da Nafarroako erakundeek garraio publikoko ohiko bidaien prezioa murrizteko euro bakar bat ere ez jartzeko hartutako erabakia, urte amaierara arte onartutako beherapena % 30era mugatu baita (Espainiako gobernuak finantzatzen duena).

6. Enpresen mozkinengatik, aberastasunarengatik eta errenta altuengatik ordaindu beharreko zergak nabarmen handituko dituen zerga-erreforma, ELAk azken hilabeteetan egindako proposamenen ildotik.

- Ekitaldiko mozkinen gaineko % 25eko gutxieneko tasa efektiboa ezartzea, salbuespenik gabe; baita 2021eko irabazien % 20ko errekaru berezia ere.
- Salatzen dugu EAEko eta Nafarroako erakundeek uko egiten diotela energia-enpresen eta finantza-erakundeen aparteko onuren gaineko zerga bat ezartzeari, eta hori are larriagoa da kontuan hartzen badugu neurri hori Europar Batasuneko hainbat lekutan aplikatzen ari dela, eta Europako Batzordea bera neurri hori bultzatzen ari dela.

7. Gizartean eta ekologikoki beharrezkoa den hedapena duten sektoreetara bideratutako inbertsio publikoa nabarmen handitzea:

a) Zerbitzu publikoen garapena:

- Pertsona guztiek bizitza osoan zaintza-beharrak asetuta izateko duten eskubidea bermatzea, kalitatezko Zaintza Sistema Publiko Unibertsalaren eta Doako Sistemaren bidez, gaur egun pribatizatuta dauden zerbitzuak publikatuz eta Hego Euskal Herrian 10.000 lanpostu sortuz.
- Osasun-zerbitzu publikoek (Osasunbidea eta Osakidetza) herritarren beharrei erantzun egokia eta kalitatezkoa emango dietela bermatzea, Osasun Sistema Publikorako aurrekontu-zuzkidurak nabarmen handituz, lehen fasean Europako batez bestekoa lortu arte. Beharrezkoa da, halaber, Europako batez bestekora iristea osasun-langileen maileri dagokienez, baita dagoen prekarietate handiarekin amaitzea ere.
- Lehen fasean, hezkuntzara bideratutako aurrekontua Europako batez bestekoarekin parekatzea. ELAk mahai gainean jarri ditu EAEn planteatzen ari den Hezkuntzaren Legearen aurrean dituen proposamenak, eta Nafarroan ere aintzat hartzeko eta aplikatzeko eskatu du.

b) Trantsizio energetikoa bultzatzea, kontrol soziala duen eredu publiko batean oinarrituta. Beharrezkoa eta premiazkoa da energia fosilak (eta berriztagarriak ez diren beste batzuk, hala nola nuklearra edo hidrogenoa) ezabatzea eta ingurumena errespetatzen duten energia-iturri berriztagarriak garatzea.

c) Garraio kolektiboa eta merkantzien garraioa sustatzea trenbide-sareen bidez (daudenak eta hobetutakoak), aireko garraioa eta errepedeko ibilgailu pribatuen garraioa erabat murriztuz.

d) Klima-aldaketari laguntzen dioten eta biodibertsitatea gutxitzearen erantzule diren intsumo kimiko asko erabiltzen dituzten nekazaritza-metodoen transformazioa finantzatzea, eta, aldi berean, elikadura-subiranotasuna bultzatzea, tokiko ekoizpeneko agroekologia bultzatuz.

e) Ekonomia birlokalizatzea eta sektore estrategikoetan inbertsio publikoa handitzea. Ezinbestekoa da produkzio-eredua aldatzea, sistemaren eraldaketa sozial eta ekologikoari heltzeko, hurbileko ekonomiari eta birlokalizazioari lehentasuna emateko. Eraldaketa horrek ekarri behar du, halaber, sozialki eta/edo ekologikoki jasanezinak diren sektoreak, hala nola militarra edo energia fosilena, birmoldatuak izatea, bidezko trantsizio-konpromiso batekin, sektore horietako langileen eskubideak bermatuko dituen.

Pobretze prozesua bizkortzen ari da. ELAren proposamenak krisi honi aurre egiteko

www.ela.eus

ELA
EUSKAL SINDIKATUA